

Lutherrózsza

A Tatai Evangélikus Egyházközség hírllevele, amely az információáramlást és a lelkiiséget kívánja segíteni. Alapítva Urunk 1992. esztendőjének adventjében.

Kapják a gyülekezet tagjai, Tata vonzaskörzetének evangélikussága és az érdeklődők. Megjelenés: évente 4-6 alkalommal.

Kiadó/Szerkesztő: **Franko Mátyas** tatai evangélikus lelkész TEL./FAX: **34-588-065**

Drótpostacím: **frankom962@gmail.com** Honlapcímünk: **http://tata.lutheran.hu**

Van két nap az esztendőben, amikor szembesülünk az idő múlásával: az egyik a vidám-ünneplős Szilveszter, a másik az el-elgondolkodtató-szomorú Halottak napja. Ezen a hétvégén is – amikor „exodus-modusba“ vált az egész ország és benépesülnek a temetők, s gyertyák milliói vibrálva-lobogva hirdetik az örök élet reménységét – elemi erővel érezzük át az elmúlás tehetetlenségét, s az eddig megélt veszteségeink évről-évre csillapodó, de soha nem múló fájdalmát.

A novemberi szelek, a hideg, az egyre csapadékosabb és rövidülő napok különössé teszik e hóeleji kettős ünnepet, mert minden emlékezés ünnep is egyben. A veszteséget feldolgozni mindannyiunknak magunknak kell, de egyéni küzdelmeinkben mindig megerősítő, ha tudjuk, ha érezzük, hogy mások is ugyanazt az utat járják, mint mi. Kicsit másképpen, más tempóban – ki előbbre, ki hátrébb –, de az út ugyanaz: a múlandóság útja.

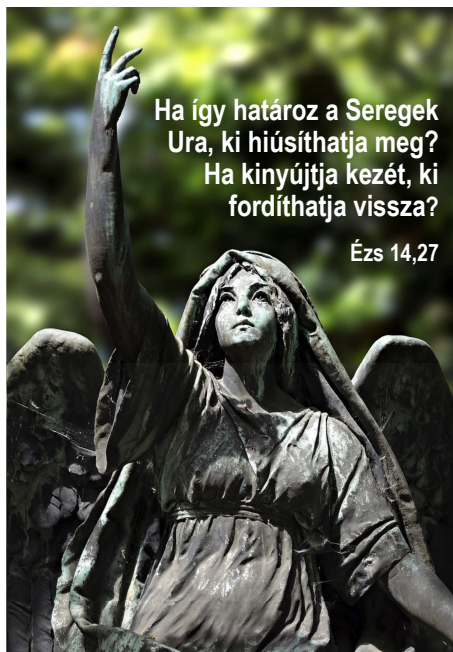
Különleges napok ezek

Ilyenkor gyertyák és mécsesek milliói égnek a temetőkben. Elhunyt szeretteinkre gondolunk most, s egy-két napra megelevenednek az elhagyatott temetők is. Különös esték ezek, a megszámlálhatatlan sok vibráló gyertyaláng néma kiáltása ilyenkor a betonlelkűeket is megtöri – ha csak kis időre is. A „Meddig még?“ a „Hova tovább?“ a „Miért?“-ek éjszakai ezek.

Ilyenkor ütközünk az elmúlás ólmos gondolataival, a múlttal, ilyenkor menekülünk vissza egy kicsit a gyermekkorunkba, amikor még minden olyan egyszerű volt, nemcsak azért mert gyermekek voltunk, hanem azért is, mert akkor ők, édesapánk és édesanyánk – még voltak... A „most-nincsenek“ torokszorító érzését csak azok ismerik, akik egyedül maradtak, akik számára a hiány fájdalma elmossa a határt, s a nem látható világ érzései erősebb valóságnak tűnnek, mint a látható világé...

Ilyenkor intenzíven járjuk a temetőket. Sok-sok virág és koszorú vagy az emlékezésnek csak egy-egy piciny gyertyája ugyanazt jelzi: egy rövid ideig meghajlunk a halál előtt, mely lezárja szeretteink életének könyvét, s nem marad már más, csak az élményeink, érzéseink kavalkádja. Talán jó is, hogy csak ritkán gondolunk a halálra, hiszen az élet dolga az, hogy az étellel „foglalkozzon“...

Életünk – az isteni rendelés okán – véges, ezért is szeretünk „végtelenül“ élni, s reménykedünk az örök életben, hogy a halál után is van „tovább“, s nem szűnünk meg létezni. Testünk utolsó maradványai – a csontok – még hosszú évezredek át meg-

maradnak, mígnem egyszer azok is végleg atomjaira hullanak, de hogy a lelkünkkel konkrétan mi lesz a halál után, arról csak homályos emberi elképzeléseink vannak – amit mégis tudhatunk, azt Krisztus URunktól tudjuk.

Tulajdonképpen azt sem tudjuk, hogy honnan jöttünk ebbe a világba, miért kellene akkor azt feltétlenül tudnunk, hogy hová megyünk ki ebből a világból? Ugyanakkor életünk folyamán, változó intenzitással, de folyamatosan izgat minket az elmúlás kérdése... Mások halálának ténye a saját halálunkkal kapcsolatos kérdéseinket erősíti fel – nyilván ez függ a korunktól is: öregember gyakrabban gondol az elmúlásra, mint a fiatal. Egyszer – talán a legváratlanabb pillanatban – aztán Isten kinyújtja felénk a kezét, s azt mondja. „Jöjj!“, s akkor menni kell! Visszafordítani ezt a kezét nem lehet, mert az életnek nem mi vagyunk az urai, hanem az Isten...

A hívó ember azt reméli, hogy lelke nem a semmibe olvad bele, nem is az atomok különös rendű kvantumvilágába „száműzetik“ az energia-megmaradás örök isteni törvénye szerint, hanem eljuthat Teremtőjéhez... Oda, ahol nincs fájdalom és hiány, ahol minden egykor kettétört álom újra maradéktalanul egyesül, ahol nincs aggodás, ahol a félbemaradt akarat és élet is célhoz ér, s a részek érthetlenségéből kibontakozik a teljesség.

Ebbéli hitünk okán, zárandokolunk el szertetteink sírjához, hogy az emlékezés különös időutazásában egy-egy mécses meggyújtásával szótlánul bizonyosságot te-

gyünk: kell nekünk Isten, vágyódunk Őutána, mert lelkünk mélyén hisszük és érezzük: „*akár élünk, akár halunk, mindörökké az ÚRÉi vagyunk*“.

Az elmúlás nagy küzdelme

Ezt mindenkinek a „maga módján“ kell megharcolnia. Van, aki pánikba esik, hogy életének második felébe érkezvén, másképp lát dolgokat, s legfőképpen másképpen értékeli élete első felét, de olyan is van, aki felszabadul, mert teljesítette „generációs kötelezettségeit“, s végre foglalkozhat olyan egyéni dolgokkal, melyek korábban háttérbe szorultak. Ha mindehhez még az is megadatik, hogy gyönyörködhet gyermekei életes röptében, ha részese lehet örömeiknek, sikereinek, akkor megélheti a harmóniát, azt hogy az élet szép... mert Isten azt szépnek és jónak teremtette.

A mindenszenteki tömeges temetőjárás, szeretteinkre való emlékezés egyben mindig saját múltunkkal való találkozás is. Megfürödni a múltban, mindig tanulságos, s ha az nem mindig csak konfrontáció a bűnökkel és a mulasztásokkal, akkor erőt ad a holnapokban. Abban a holnapban, ami még nem a mienk, csak magunknak hisszük, de valójában csak ígéletben kapjuk a JÓIstentől. Azt, hogy a holnap hoz-e holnapután még itt és most nem tudjuk, de arról hitben megbizonyosodhatunk, hogy utunk végén mindannyiunkra vár a *Szeretet Istene*...

Veszteségeinket nemcsak a halálhoz köthetjük. Amit meg tudnánk cselekedni életünk nekünk rendelt néhány évtizedében, de mégsem(!) tesszük, az is nagy fájdalmat okoz, hiszen tátongó ürességet hagy maga után... „*Bűn nemcsak a rossz megcselekvése, de a jó elmulasztása is!*“ Éppen ezért nem hiábavaló az évenkénti gyertyagyújtás a temetőkben, s nem hiábavalóak az emlékezés csöndes percei.

Halottak napjának szomorúsága minden embert az Élet örömeire figyelmeztet: Tégy jót, amíg lehetőség van rá! Szeress, amíg teheted, hozz áldozatot a tiedért, amíg lehetőség van rá! Töltsd meg istenes tartalommal napjaidat, amíg tart a kegyelem ideje...

Gyertyaláng életünk gyorsan a végére ér, hamarabb, mintsem gondolnánk. Ezért fontos nekünk az előrement üdvözültek (keresztségben elhunytak) ünnepe, a Halottak napja. Ilyenkor gyertyát gyújtani, s figyelni a csendben közeledő Istenre, a teljes élet felé vezető őszinte próbálkozás, amit Isten soha nem hagy válasz nélkül. Gyújtsunk hát meg egy gyertyát önmagunkért – (is)... (fm)

Kedves Testvéreim!

Mindig nagy örömmel – és persze megkönnyebbüléssel is, hogy túl vagyok az időigényes szerkesztési fázisokon – írom a beköszönő sorokat az éppen aktuálisan megjelenő *Lutherrózsába*.

Tartalmas, örömteli nyár van mögöttünk, de sajnós a szomszédunkban zajló értelmetlen háború még nem szűnt meg, sőt újabb eszement öldöklésről kapunk híreket a Közel-Keletről.

Sokan úgy vélik, végidőket sejtető jelek ezek, de bízunk a Gondviselő Isten jóságában, hogy ez még nem a vég kezdete! Az biztos, hogy az emberiség általános embersége mintha a „végét járná“, s bár a technikai-tudományos forradalom elhozta a jólétet, de a részvétet, az egymásra figyelést nem.

Ebben a megbolydult-rendű világban számunkra a tájékozódási pont továbbra is Isten ígéje, melynek jobb megértésére hívogatva várom testvéreimet alkalmainkra!

Erős vár a mi Istenünk!

Fr. Máttyás Frankó

Június 16-án Szomódon a Ferenc-majornban *Gabnai Sándor* evangélikus lelkész szolgálatával *Németh Botond Csaba* és *Dr. Szilák Emese Sarolta* evangélikus testvéreink egyházi esküvőt tartottak. Isten gazdag áldása kísérje őket közös életútjukon!

Július 1-én Tatán *Tóth Ádám* evangélikus és *Zobor Renáta* református testvéreink Isten előtt egymásnak örök hűséget fogadtak. Isten gazdag áldása kísérje őket!

Rövid-hírek

Július 3-5-ike között megtartottuk szokásos nyári hittantáborunkat. (Beszámólót lásd a 8-9. oldalakon!)

Július 6-án az agostyáni ökotemetőben felesége mellé eltemettük *Hofer Rudolf* testvérünket, akit 81 éves korában szőlített magához az élet és a halál URa. Emléke legyen áldott szerettei körében!

Július 19-én a Környei-úti temetőben elkísértük utolsó útjára *Vasas János* evangélikus testvérünket, akit 69 éves korában szőlített magához az élet és a halál URa.

Július 21-én a Környei-úti temetőben elkísértük utolsó útjára *Gálovich Istvánné sz. Rakó Magdolna* evangélikus testvérünket. Emléke legyen áldott családjá körében!

Augusztus 11-én a tatabányai Szent Kereszt Plébániatemplomban *Tóth Attila* (róm.kat.) és *Jankó Judit* (ev.) testvéreink ökumenikus istentisztelet keretében Isten előtt házasságot kötöttek. Isten kegyelme tartsa meg őket és kísérje gazdag áldás közös életútjukat!

Az augusztus 20-iki városi ünnepségen a történelmi keresztény felekezetek képviselőitében szokásos ökumenikus kenyérráddal szolgáltunk.

Augusztus 26-án Tatabányán, a bányaidai református templomban *Frankó Máttyás Krisztián* (ev.) és *Móricz Márta Mikolt* (ref.) házasságukra Isten áldását kérték. A liturgia szolgálatára mi lelkészek – *Móricz Attila* és szerénységem – érthető izgalommal készülünk... Örömteli alkalom volt ez mindannyiunk számára, hiszen két papcsalád 'fia-lánya' engedelmességet az örök isteni akaratnak, s indultak el Isten áldásával közös életútjukon. A megható istentiszteleten a nagyszámú rokonság mellett gyülekezeteinkből is sokan eljöttek, hogy jókívánságaikkal bátorítsák az ifjú párt és együtt imádkozzanak áldással-teli közös jövőjükért. S.D.G.!

Augusztus 27-én istentisztelet keretében gyülekezetünkben Reinhardt Áron – Reinhardt Gábor és Dr. Reinhardt Zsófia gyermeke, Hovanyecz András és Hovanyecz Adrienn keresztgyereke – a keresztség szentségében részesült. Isten áldása kísérje kistestvérünket és családját!

Szeptember 1-én az új tanév első napján, került sor a Vaszary János Általános Iskola felújítási projektjének záróünnepségére. Az intézmény 2017 és 2023 között 2,83 milliárd forint támogatási forrásból újult meg. A diákok igen szép, tartalmas műsorral készültek, Kovács Csaba Albert atya, Farkas Balázs református lelkész és jómagam ökumenikus áldással szolgáltunk.

Szeptember 3-án megtartottuk szokásos tanévkezdő presbiteri ülésünket.

Folytatás az utolsó oldalon!

Fotók csodálatos, kalandos története

Varga István képei a Budapesti Atlétikai Világbajnokságon

Istvánról – gyülekezetünk 'oszlapos' tagjáról – többen is tudjuk, hogy szeret fényképezni. Nagysikerű kiállításai voltak hazánkban és külföldön is. Néhány, témáit jelölő címszavak: A csöngői Weöres Sándor; Tatai vizek, vízpartok; A csend; Finn pillanatok; Tata fotóalbum... Közel két évtizedet dolgozott a sport területén, képeinek témái zömében mégsem a sportról szólnak. Az alábbi riportból kiderül, mi ennek az oka, és az is, hogy sporttémájú fotósorozata hogyan került a közelmúltban nem csak hazai, de nemzetközi reflektorfénybe is.

Amikor egy-egy alkalommal fotózásra kérlek – nem élcelődve – gyakran hozzáteszem, hogy neked papírod is van róla.

Igen, hobbiból, de komolyan véve, elvégeztem egy kétéves fotóiskolát Budapesten, ahol akkor még a hagyományos, analóg (filmes) technikát tanultuk. Hetente háromszor mentem délután a fővárosba vonattal, majd éjjélkor értem haza. Volt fekete-fehér és színes laborgyakorlat, műterem, retusálás... Elméleti fotótechnika, fotótörténet, fotókémia... stb. Egyik alkalommal többtekeres filmet kaptunk önálló, szabadtémájú fotózásra, amelyből öt nagyobb méretű papírképet kellett beadnunk. Többen a kivilágított budapesti nevezetességeket örökítették meg. Számomra akkor nyersnek tűnt, ahogy bírálókat a fotótechnika tanár ezeket a képeket lesöpörte az asztalról a következő megjegyzéssel. Szép képeket egy jó géppel bárki tud készíteni, ilyeneket a város szinte minden sarkán árulnak. Jó kép kell, ami megragadja a tekintetet, az embert. Gondolatokat, érzelmeket vált ki... van mondanivalója... Amikor fotózok ezek a mondatok mindig eszembe jutnak. Ha nem csak dokumentálásra fényképezek, akkor próbálok, próbálkozok ilyen képet csinálni. Úgy érzem, hogy még tökéletesen egyszer sem sikerült. Talán az edzőről készült sorozatom közelít hozzá.

Mikor kerültél kapcsolatba a fotózással?

Gimnazista koromban volt az első, analóg, egyszerű gépem, amelyet alkalmanként használtam esemény, táj, portré témákban. Érettségi után azonnal jött a kötelező katonai szolgálat az osztrák határon, ahol szigorúan tilos volt fényképezni. Később már szívesen nézegettem fotóújságokat, amelyek a látásmódot formálták, és nem arra inspiráltak, hogy másokat utánozzak. Erre ösztönöztek bennünket a fotóiskolában is.

Miért van kevés sporttémájú, nem dokumentáló fotód?

A Komárom Megyei Sporthivatalban a fő területem a sportszakemberképzés, továbbképzés volt. (Segédedzők, TF hozzánk kihelyezett középfokú edzőképzés, játékteoretikusok, sportvezetők képzése, sportági gyakorlati táborok stb.)

A tanfolyamokon többek között edzéselmélet, gimnasztika, sportpedagógia, sportlélektan, sportegészségtan, élettan (orvosi előadással), sportszervezés tárgyakat tanítottunk. Fotózásakor itt csak dokumentumképek készültek vagy S8-as oktató kisfilmek. A tömegsportot hobbiból csináltam, ezen belül is a nagyobb rendezvényeket. (volt értelmük, hisz aki ezeken elindult, annak előtte rendszeresen készülni kellett) A rendezvényeknek nem csupán az egyedüli ötletgazdája, és részletes kidolgozója voltam, hanem évekig a főszerzője is. Tó-futás évente kétszer, maraton-váltó, Sam-, és Misa-futások, kerék-túra éves km gyűjtéssel, szilveszteri futóverseny – hazánkban, Tatán először(!) – országos amatőr futóverseny... stb.

Bár a Városkapu tatai újságban úgy jelent meg, hogy „...akik kigondolták a Tatai Minimaraton...” Aki ezt írta, szándékosan hazudik – sajnos nem először.

Egyedül én voltam ennek is a kigondolója, ötletgazdája és a versenykiírásának elkészítője és hét évig főszerzője. Természetesen a rendezéskor kellett egy jó szervezői csapat, ami meg is volt. Az akkori Népsport újság címdalán fotóval tudósított az első minimaratonról. „Nyár derekán utcai futóversenyt rendezni, bátor dolog. Jól megrendezni, zsenialitásra vall” – Morvai Katalin atlétikai szakújságíró. Nos, itt kerül képbe a fotózás. A főszerző ilyenkor nem akar, és nem is tud fényképezni. Ezer más dolga van!

Érdekes ellentét, hogy Michl József polgármester a rajt előtti köszöntőjében és a sajtótájékoztatón is mindig megemlíti a nevemet a Tatai Minimaraton ötletgazdájaként...

Megjegyzem a tó-futást nem versenynek indítottam el. Szintidő volt, félóránként három csoport is rajtolt 7 km-en a Tatai Öreg-tó körül. Az első évben egyszer, a második évtől már két alkalommal – tavasszal és ősszel – szerveztem a rendezvényt. A jubileumi tizedik tó-futáson már ötezen(!) vettek részt, ott volt a Magyar Rádió is.

Kuriózum lett, hogy a tó-futás indulójára országos pályázatot hirdettem, amely a Népsport újságban is megjelent.

Határidőre 10 pályamű érkezett, kotlát és magnókazettán rögzített indulót kellett beküldeni. Feleségem akkor a Tatai Eötvös József Gimnáziumban éneket is tanított. Így az énekórán egy-egy osztályban a tanulók örömmel hallgatták a pályázatokat, amelyeket pontoztak.

Elek Ilona olimpiai bajnok vívó sajtó zongorakíséretével és énekével előadott indulója kapta az összesített legtöbb pontot. (Volt neki egy szerzőtársa is.)

Elek Ilona személyesen vette át a tó-futáson a díjat. Amikor eljöttem a Megyei Sporthivatalból, az értékes kazetta még megvolt. Azóta 'állítólag' eltűnt, de az első sorokra még emlékezek az énekéből:

„Nincs jobb a tó-futásnál
rajta kocogj velünk!
Szívünk veri a ritmust,
míg a lombos fák közt újjáéledünk...”

Térjünk rá a Budapesti Atlétikai Világbajnokságon kiállított fotóidra! Hol és milyen alkalommal készítetted a képeket? Mi volt a kalandos történetük?

A Diákolimpia Országos Döntőjét rendezték a Tatai Edzőtáborban, több sportágban és többszáz fiatal részvételével. Nem a sporthivatal volt a főrendezője, mi csak segítettünk. Én a fotózást vállaltam. A sablonképek mellett egyedi témát keresve vettem észre a szenvedélyes atlétikaedzőt, testnevelő tanárt. Készítettem

Student Olympiad National Final, Tata
The athletics coach
Picture: István Varga

róla tíz felvételt analóg (filmes), kézi film-továbbítású fényképezőgéppel. Kivártam azokat a pillanatok, amelyek kifejezték az edző szenvedélyes sportági szeretetét és csak akkor exponáltam. Nem úgy mint a VB-n láttam, hogy a célban több tucat digitális fényképezőgép volt elhelyezve. A fotós vezeték nélküli távirányítóval exponált akár ötven, száz sorozatképet, amelyből aztán válogatott, esetleg még a számítógépen „megdolgozott”. Az edzőtábor kicsi laborjában elkészült az öt kép, amelyet kivettem a nagyterem olimpiai tablójára. Nagy volt a sikere, sokan gratuláltak személyesen is. Miután a tanár úr kinyomozta a készítőt, megkért, hogy küldjek neki fotókat. Egy cetlire felírta a nevét, címét. Egy hónapig nagyon elfoglalt voltam, így késett a képek elkészítése és a küldésük. Majd eltűnt a cetli és bő egy évtized múlva csodálatos, hogy előkerült. A név mellett Jánosháza szerepelt. Telefonon érdeklődtem a két általános iskolában. Mindkét igazgató közölte, hogy náluk ilyen testnevelő nem volt és jelenleg sincs. Széleskörű nyomozásba kezdtem – eredménytelenül. Így a hosszú kutakodás után feladtam a keresést.

MI történt ezután?

Tamás fiamnak Tatán az Ady Endre úton van a *Monoszkóp Kultúrhisztória*. Ez egy 'retró' vendéglátóhely. Ott kinyagytva, szekérodalban van az öt kép az atlétikaedzőről. Tavaly ősszel egy baráti társaság betért a Monoszkópba. Bár a társaságukhoz tartozó hölgy (aki szintén testnevelő tanár végzettségű) nem volt közöttük, ők a képeket nézve ráismertek annak édesapjára. A telefonfelvételt elküldték neki, aki az édesanyjával a következő napon a fővárosból eljött *Tatára a Monoszkópba*. Otthagytta a telefonszámát kérve, hogy hívjam fel. Nehéz leírni szavakkal a meglepetésemet és örömemet amikor közölte, hogy a fotókon az édesapja látható, aki sajnos már nem él. Természetesen megkaptam adathordozón a másolt képeket.

MI volt a probléma a cetlín szereplő Jánosházi címmel? Megtudtad tőle?

Igen. Amikor megkaptam a cetlét, a cím kb. fél évig még jó volt. Ugyanis édesapja oda nősült, de Budapesten tanított és edzősködött. Ő Pesten egy többfős tanári szálláson lakott, így minden hétfőig, amikor tudott, utazott a feleségéhez Jánosházára. Később megoldódott a lakásügyük, így a fővárosba költöztek. Megható és példamutató, hogy a férj és édesapa emlékére minden évben a budapesti egyesület fiatal atlétái emlékfutást rendeznek.

Hogy kerültek a fotóid a Budapesti Atlétikai Világbajnokságra?

A témája révén a baráti társaságból javasolták. Ahogy hallottam, a Nemzetközi Atlétikai Szövetség engedélye nélkül a stadion területén még egy gombostűt sem lehetett kitűzni. Több szempontot is vizsgáltak, köztük azt is, hogy nem sérti-e a szponzorok érdekeit. A fotóim az NASZ-tól (Nemzetközi Atlétikai Szövetségtől) enge-

délyt kaptak a kiállításra, a több neves külföldi hírügynökségek képei között.

Voltál az atlétikai VB-n? Milyen volt?

Terveztem, hogy minimum egy alkalommal élőben nézem, így augusztus 20-án voltam. Mind a stadion, mind a szervezés, a verseny és annak hangulata csodálatos volt. Egy nagy élmény! Egyik ismerősöm mondta: „a rendezés egyszerűen lenyűgöző, a hangulat és a látvány szavakkal nehezen kifejezhető. Nem vagyok kormánypárti, de a jót igenis el kell ismerni, akkor lesz hitele a bírálóknak is. Az örökké mindent kritizálók hi-teltelenek.”

MI a véleményed a stadionépítésről, amit többen is bíráltak, bíráltnak?

A mindig, mindent tagadók mondják, hogy a szegényeknek kellett volna adni a pénzt. Sajnos mindig voltak és lesznek is szegények nem csak nálunk, hanem külföldön is. (Láttam a franciáknál, osztrákoknál, sőt még Svájcban is...) Támogatni kell őket, főleg az önhibájukon kívülieket! A közelmúltban volt olyan évtizedünk, amikor nem épült stadion, mégsem volt pénz, csak IMF hitelből – és annak ellenére mégis sokan voltak szegények. Libalegélőn nem lehet atlétikai VB-t rendezni, legfeljebb mezei futóversenyt. Nem lenne mit mutogatni a vendégeknek Budapesten, ha anno nem épülnek meg a múzeumaink, a Hősök tere, Országház... stb. – bár akkor is voltak szegények. Csupán néhány adat egy független nemzetközi pénzügyi szervezet jelentéséből:

- több tízmilliárd forintba került a VB, de az országnak (szállodák, éttermek, belépők, szponzorok stb.) több mint kétszeres bevételt hozott.
- Budapest az atlétikai VB televíziós közvetítésével (1 milliárd ember nézte naponta) ingyen olyan idegenforgalmi reklámot kapott, ami egy külön megrendeléssel közel 80 milliárdba került volna. (Például a főváros legszebb részén történt a gyaloglóverseny, a maraton futás.)
- a stadionépítéssel kapott a főváros egy ingyenesen használható szabadidőparkot, ahol korábban egy szennyező, romos üzem volt. És még sorolhatnám a pozitívumokat.

Visszatérve a fotókra, befejezésül megkérdezem, hogy a zárás után mi lett a sorsa a képeidnek?

A kiállítás bontásakor a Nemzetközi Atlétikai Szövetség igényt tartott a fotóimra, így a többi képpel magukkal vitték a NASZ központjába. Két év múlva Japán fővárosában, Tokióban lesz az atlétikai vb., így ott is megtekinthetők lesznek. Számomra mindez nagy elismerés!

A Lutherrózsa olvasói nevében is Gratulálok ehhez az elismeréshez!

Ilyen még nem fordult elő: kisebb-ségbe kerültek a vallásosak, eltűnt majd' egymillió katolikus – ilyen és ehhez hasonló blikkfangos címek keringtek a médiában, melyek egyeseket izgalomba hoztak, míg mások egykedvűen elsiklottak felettük.

A Központi Statisztikai Hivatal (végre) ismertette a 2022-es census eredményeit

Ezek szerint, ha a teljes lakosságot nézzük, amibe a nem válaszolók is beletartoznak, akkor a vallásosak aránya valóban egy 50 százalék alatti érték”. A római katolikus egyház 2011 óta több mint egymillió embert, a reformátusok majd' 300 ezret veszítettek, míg mi evangélikusok 215903-ról 176 503 főre zsugorodtunk”. Így valóban, a mostani felmérés szerint, először kerültek többségbe a nem vallásosak Magyarországon.

Nalv elképzelés? Az is megkésve...

Az állam 2013-tól kötelezővé tette az iskolai hit- és erkölcstan oktatását, jöhetnek a *rendszer váltás után kellett volna ezt elindítani*, de az időtájt ('90-es évek) „parlamentari ország-nagyjaink” hatalmuk átmentésével és az ország javainak saját hasznú kiürítésével voltak elfoglalva. Akkoriban aztán tényleg virágzott a korrupció! Persze ki láthatta előre, hogy az egyébként is lejtmenetes közkerülésnek ilyen hatalmas lökést ad az internetes hírozón? (Értsd: bulvár-szemét, gyalázkodás, politikai karakter-gyilkosságok.)

Az egyházakat *társadalmi tehermek* látó „progresszívek” a mostani népszámlálási adatokat politikai szempontból úgy értékelik, hogy kár volt a nagyvonalú állami támogatásokért, mert nemhogy nem hoztak látható növekedést az egyházak és a többi vallási közösség tagságában, de még a csökkenést sem tudták megállítani. Mivel „Isten malmai lassan örölnék” a támogatás hasznai – reméljük lesznek(!) – csak évtizedek múlva érnek be.

Világjelenség, a modernitás velejárója?

Az egyházhoz nem tartozók számának 12 százalékos növekedése, valamint a 33 és 20 százalékos visszaesés a két nagy történelmi egyháznál nem tér el a környező országok trendjétől. Nálunk ennek súlya azért nagyobb, mert *Magyarország* 1992-ben még a térség második legvallásosabb országának látszott a népszámlálási adatok alapján *Horvátország* után, megelőzve *Ausztriát*, *Szlovákiát* és *Csehországot*. 2001-re viszont már olyan jelentős volt a visszaesés, hogy csak a csehneként vallották magukat kevesebben valamelyik egyház tagjának, mint nálunk.

A csökkenés azóta is folyamatos, de ez nem egyedi jelenség: a 2021-es (nálunk 2022-es) népszámlálás során ez a ten-

Quo vadis... kereszténység?

Gondolatok a 2022-es népszámlálás okán

Csak ennyi vagy: mindenek ellenére ilyen sok? A vallási kötődésre vonatkozó népszámlálási adatokat többféleképpen értelmezik, mert nem mehetünk el szóltanul a tények mellett. Az alábbiakban néhány lehetséges irányt próbálok felvázolni, nem csak mint egy bárány a nyájból, akinek nyakába az ÚR Isten csengőt akasztott, de mint a jövő evangélikus egyházáért dolgozó, immár lassan 35 éve felavatott és néhány hónap múlva 30 éve tatai parókus lelkészeként szolgáló egyházi ember is.

dencia mindegyik államban megfigyelhető, mindenhol visszaesett a magukat felekezethez tartozóknak vallók száma.

Ha a magyar adatok változásának iránya jelentősen eltérne a környező országok adataitól, akkor lehetne azt mondani, hogy a magyar egyházpolitikának hatása van a népesség egyháziasságára, de az adatok ezt nem támasztják alá. Az elmúlt több mint tíz esztendő kiemelt egyházi támogatása nem látszik meg a magyar statisztikában.

Egyesek lélektani határról beszéltek, de nem lehet önmagában drámai magyar fejleményekről beszélni, mert minden olyan európai országban, amelyben 2021-ben népszámlálást tartottak, folyamatosan növekszik a vallásossággal kapcsolatos kérdésre nem válaszolók aránya, és ezzel párhuzamosan mindenhol a legnagyobb felekezetek veszítik a legtöbb tagot.

Mik a lehetséges okok?

Azt gondolom: elsősorban a megváltozott életstílus. Atomizálódott családok, újfajta család-felfogás (sic!) és a tény, hogy kishazánkban minden harmadik háztartásban egyedül élnek.

A statisztikából az is kiderült, hogy a nők 73 százaléka vállalt gyereket, 23 százalék egyszer szült, 35 százaléknak két gyereke van. Elgondolkodtató, hogy a 16 évesnél idősebbek 43 százaléka él házasságban, ám a lakosság egyharmada még soha nem járt az anyakönyvvezető előtt.

Ne feleddük el azt sem, hogy 2022. október 1-én a lakosság száma 9 603 634 fő volt, ami 334 ezerrel kevesebb, mint 11 évvel ezelőtt. A magyarországi „kor-fa” is hagy maga után kívánnivalót, hiszen csaknem kétfélmillió ember, a lakosság 21 százaléka 65 éves, vagy annál idősebb.

Bár a régi világban is a rendszeres templomlátogatók inkább az idősebbek voltak, ennek ellenére a római katolikus hívek száma mintegy 2,7 millió fővel, ösz-

szesen 51%-kal csökkent 20 év alatt. A reformátusok és az evangélikusok ennél valamivel kisebb mértékben veszítettek híveket, az előbbi 42%-kal, az utóbbi 44%-kal csökkent.

A többi keresztény felekezet közül stabilan tartja magát két évtized távlatában a baptista és az unitárius egyház, valamint a Jehova tanúi is, de mintegy harmadával csökkent viszont a pünkösdi hívek száma.

Konklúziólm – a személyes elkötelezettség fontossága

Jézus URunk soha nem mondta, hogy mindenki keresztény lesz (Lásd a Magvető példázatát!) és az evangéliumban (Mt 26,28) úgy olvashatjuk, hogy Jézus az utolsó vacsoránál azt mondja: „sokakért (Ergo: nem mindenkiért!) ontatati ki a vére, bűnök bocsánatára”. Mintegy három évtizeddel ezelőtt indult az a nyelvi visszaállítás folyamat, liturgikus törekvés, hogy az eredeti biblikus szöveg jelentéstartalma helyesen jelenjen meg az istentiszteletben. A görög szentírási szövegben (Mt 26,28), a „peri pollón” szerepel, aminek a latin fordítása „pro multis”, magyarul pedig „sokakért” a szó szerinti fordítás.

Érdekes, hogy a római egyház liturgiájában kezdettől fogva a „pro multis” szó szerepelt. Az elmúlt 30 évet kivéve, soha nem volt a „pro omnibus” (=mindenkiért). Egyébként a keleti rítusú kereszténység (görög, szír, örmény, szláv) liturgiáiba is a „sokakért” szó megfelelője szerepel.

Jézus meghatározó szavai: „értetek és a sokakért” (a sokaságért) egy nyitott közösséget jelöl, amibe bárki beletartozhat. A „sokakért” tehát itt kitágító értelmű, mert szándékában nincs korlátozás, egyetemes akar lenni az ő életáldozata: sokakért, amibe bárki beletartozhat, nyitott mindenkire. Ugyanakkor Isten senkit nem kényszerít arra, hogy ennek a közösségnek tagja legyen. A „sokakért” kifejezés itt lehetőséget ad arra, hogy ha valaki nem akarja, akkor számára nem lesz örök

életre gyümölcsöt hozó Jézus áldozata, mert Isten országa az emberi szabadság igénylését kívánja.

Az ember-akarta megújulás déllbábja?

Az ideológiai válságok keresztttüzében álló hívő embereknek számolni kell a világban zajló negatív tendenciákkal és azzal az ekléziológiai ténnyel, ha a Szentlélek szól és hív, akkor van egyházi megújulás, ha pedig nem szól, akkor szárnyaszegetté válik minden emberi próbálkozás, egyház-mentési stratégia.

Elkeseredhetnénk, hogy látványosan fogyatkozik a kereszténység, de nincs ez másképpen más világvallásokat gyakorló embertársainknál sem. A fiatalok – a vallási hagyományok továbbvivői – mindenütt fiatalok. Amit évezredek keresztül sikerült a vallásoknak felépíteni, specifikus kultúrát kialakítani azt az „okos-telefonokon” keresztüli globális, „haladó” világnézetek látványos gyorsasággal képesek lesznek lerombolni.

Egy biztos: a kisközösségek szerepének fontossága erősödni fog, mert régi igazság, hogy a krízisben (a görög kritész/bíró szóból) megítél minket, kinyilvánítja az élet egyetemes igazságait a „Körülmények Istene”, hogy rádöbbenjünk – egymásra utalt és egymásnak teremtett teremtmények vagyunk!

fm

„Aki eljövendő“

Gyülekezeti hittantábor – immár tizedszer

10 évvel az első után, idén is megtartottuk gyülekezeti gyermektáborunkat. Az akkori gyerekek többsége ma már felnőtt, más utakon jár, az akkori segítők jó része ugyanakkor ma is ugyanaz, ahogy az Úr is, aki rendre megáld minket ezekben a napokban jó idővel, egészséggel, új barátságokkal, élményekkel, bőséggel, az Ő ismeretében való növekedéssel – és újabb gyermekekkel.

„Engedjétek hozzám jönni a kislgyermeket“ (Lk 18,16b)

A krisztusi parancsnak engedelmeskedve, idén július 3-5-ig adott otthont templomunk a legkisebbeknek. Gyülekezetünkhöz jelenleg kötődő gyermekek nagyobb része óvodás korú vagy még kisebb, így a tábor menetrendje is erősen eltért az elsőtől.

„Aki eljövendő” – ezt választotta Tiszteendő úr a hét mottójául. Ennek kapcsán hétfőn Isten ígéreteit Keresztelő János történe segítségével mutatta be. Kedden a Hegyi beszédet állította középpontba azzal az üzenettel, hogy Krisztus ma is tanít. Szerdán pedig Krisztus tanítványairól beszélt, és az Egyházzól.

Idén is minden napunk áhitattal indult a gyülekező órája után. Matyi bácsi gitárral kísérte a gyermekénekeket, majd az ima után vetített képekkel igyekezett a legkisebbek számára is befogadhatóvá tenni az igei üzenetet, a nap központi témáját nagyon röviden. A kisebbek már túlkönülve várták, hogy az udvaron ismerkedhessenek

egymással és a lehetőségekkel, míg a nagyobbak immár szűk körben mélyedhettek el a Bibliai történetek tanításában.

Sziklai Tiborné Kati néni, Tanczerné Jakus Emőke, Héricszné Félix Szilvia, Édes Zoltánné Lujzi néni és Nagy Mirjam most is sokféle kézműveskedési- és játék-lehetőséggel készült, mindenki megtalálhatta köztük a kedvére valót és a képességeihez, korához illőt. Lehetett gipszet festeni, gyöngyöt fűzni, tolltartót készíteni hengerdobozból és fonalból, só-liszt gyurmázni, gyöngyképet rakosgatni, hogy aztán a vasaló melege fogja össze, levendulából és szalagból gyönyörű illatdísz készíteni. Lutherrózsa-hűtőmágnest is készíthettek, ki-ki magának színezhette ki a

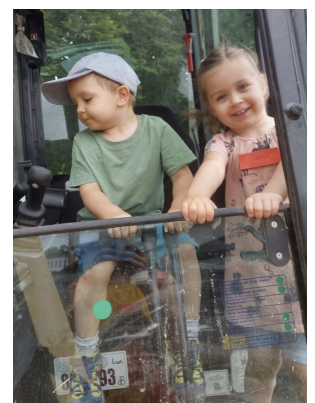
mintát és ragaszthatta fel a mágnest. Györiné Melkovics Judit kavicsokat hozott, melyeket szalvétával és dekopázs-technikával lehetett feldíszíteni. A tábor 3 napja alatt akár mindegyik technikát volt idő kipróbálnia az érdeklődőknek.

A sorsverseny nem élvezett nagy népszerűségnek, így azzal később már nem is próbálkoztunk, de a gyerekek megtalálták a számukra tetsző mozgásformákat, bújócskáztak, fogócskáztak, futkároztak.

Már hétfőn megtapasztalhattuk a Jóisten gondoskodó szeretetét a tervezett programokon kívül is. Épp ezen a napon érkeztek a szomszédos, immár üres telekre villanyvezetékeket bevezetni a munkások, akik megígérték, hogy egy alkalmas időben szólnak majd, hogy a gyerekek kipróbálhassák a Bobcat-et és a platós autót, megismerkedhessenek a szükséges eszközökkel.

Ebéd után el is jött a pillanat, sőt, egy fél óra is jutott, mivel a munkásoknak nehézségeik adódtak, így várniuk kellett a megoldásra, a főnöki döntésre. Ezt az időt pedig a tábor gyerekeire szánták, akik szé-

pen sorban, felváltva szálltak be a Bobcat és a platós kocsit vezetőfülkéjébe. Sőt, a platós kocsit csúszdának használva a játszótéren érezhették magukat. Másnap minden szülő úgy hozta vissza gyermekét, hogy nagy élményekről, lelkesen meséltek otthon.

A nagyobbaknak délutánonként Szilvi néni mérte illetve elevenítette fel a tudását egy puzzle-játék segítségével.

A Jóisten a szép időről idén is gondoskodott, az ebédet most is a diófa hűsítő árnyékában, a déli harangszó után elhangzó ima áldásával költöttük el.

Emberi terveink szerint jövőre újra várjuk a gyermekeket a táborban, addig pedig vasárnaponként az Istentisztelet alatt a gyermek-bibliaórán 2-12 éves korig. Rövidesen elkezdünk készülni a karácsonyra is, hogy idén is meglepjék a legkisebbek egy kis műsorral a Szentesti Istentisztelet gyülekezetét. Várunk mindenkit szeretettel, akár járt már nálunk, akár nem, akár meg van keresztelve már, akár nem!

Széles Anikó
presbiter

Zarándokúton

Beszélgetés az útonlevés szükségességéről
egy zarándoklat kapcsán Havassy Bálint László atyával

„A zarándoklásnak bibliai hagyományai vannak és mi ezt megtartottuk...” – kezdi élménydús beszámolóját legutóbbi zarándokútjáról Bálint atya, a Tatai Szent Kereszt Plébánia plébánosa. Manapság a gazdaság húzóágazatának számít a turizmus – vannak régiók és országok, ahol ez a fő bevételi forrás –, de a zarándoklat egészen másról szól...

Atya, mi a zarándokút célja?

Célja az, hogy egyrészt kimozduljon az ember. A gyalogos az igazi, de 10 napig összefűzve buszban egy csapatban, az is tud önmegtagadás lenni... De elsősorban az, hogy az ember kimozdul, erőfeszítést tesz és hogy ezeken a megszentelt helyeken még jobban megélje Isten nagy tetteit.

A zarándokút egy olyan szó, ami önmagában több dolgot összefoglal. Olyan, mint a *zamat* vagy olyan, mint a *sárm*. A zarándokút az *úton-levést*, a *kimozdulást* és az *imádságot* foglalja magába. Nem túrázni megyek, nem bámészkodni megyek, hanem ezt az utat azért vállalom, mert *Isten tiszteletére akarom megtenni* és tulajdonképpen Ővele akarok ezeken a szent helyeken még meghittebben találkozni.

Mindig elmondom a zarándokutakon – harcolok a kirándulás szó ellen – hogy ez nem kirándulás, ez zarándokút. Kirándulást a nyugdíjas klub szervez...

Milyen volt a zarándokközösség, merre jártatok?

A csapat jelentős része Tatáról és környékéről jött. Szeptember 19-től 28-áig voltunk, ez hosszú útnak számít. Busszal felvittek minket *Budapestre*, és onnan repültünk *Barcelonába*. Barcelonában megnéztük a *Sagrada Família*-t, mert a fő szervezőnk volt már vagy ötször, és mondta, hogy mindenképpen meg kell nézni. Különleges templom, de rám nem igazán volt hatással.

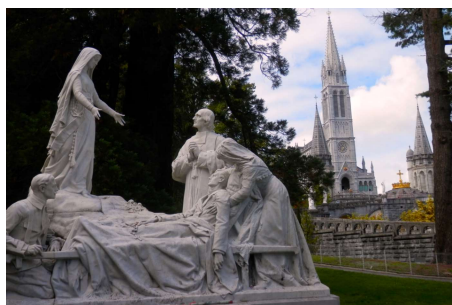
Utána felmentünk *Montserratra*. Montserrat-ban van egy ezeréves bencés apátság, és nagy búcsújáróhely, Katalónia nemzeti szentélye.

Fent van egy nagyon nagy, nagyon különleges hegycsoportban. Montserrat nagyon szép élmény volt.

Onnan mentünk tovább *Manrézába*, ahol *Loyolai Szent Ignác* atyának volt a megtérése. Már Montserraton is találkoztunk a nevével, ott búcsúzott el a lovagi öltözékétől. Engem jezsuiták neveltek, mondtam, hogy ezt tegyük be a programba. Manréza számomra nagyon szép élmény volt, a barlang, ahová Ignác atya visszavonult elmélkedni.

Manrézából mentünk *Lourdes*-ba, át a Pireneusokon Franciaországba, ahol a Szűzanya megjelent 1858-ban. Ott voltunk három napot. Az is nagyon szép volt, a világ legnagyobb katolikus zarándokhelye. Ott egyrészt részt vettünk a programok-

ban; minden nap volt szentmise és körmenet. A keresztutat is végigimádkoztuk, ami egy kétórás keresztút, felfelé menet a hegyen, és közben Jézus szenvedésének az állomásain elmélkedünk.

Utána továbbmentünk *Bétharramba*, az ott van Lourdes mellett. Lourdes az új, a 19-20. századi, de ez volt a régi kegyhely, barokk-kori, nagyon szép. Szétverték persze a forradalomban, de utána sikerült újjáépíteni.

Ezután mentünk *Carcassone*-ba, az megint ilyen „turistáknak kötelező program”. Most már láttam, nem kell mennem legközelebb... Carcassone egy középkori város, fenn a hegyen van. És a 19. század végén teljesen helyreállították a várfalakat, meg a tornyokat, és az egész óvárost. Olyan, mint amilyenek a mesekönyvekben ábrázolják a várakat. Tényleg nagyon mutatós turista-látványosság. Ott a *kata-*

rokról (előreformátori mozgalom – Szerk.) hallhattunk rengeteget, ez volt ugyanis az egyik fő székhelyük. Azért elmondtam a buszban, hogy milyen érdekes, hogy itt a katarokat úgy magasztalják, mint a katolikus egyház elleni szabadságharcosokat. De azt nem mesélik, hogy a katarok mennyire testellenesek voltak! Hogy tiltották a házasságot – erről nem beszélnek. Azt mondták, hogy bűn a szex, még a házasságban is, mert a bűnös testet reprodukálja. Erről nem beszélnek... őket hősöknek tekintik, mert a katolikus egyház ellen lázadtak.

Ez nézőpont és interpretáció kérdése is...

Ugye? Mert hogy ők a katarok leszármazottjai. Ha ez a veszélyes eretnokség megmaradt volna, akkor a mostani lakók se léteznének, mert az őseik nem akartak szaporodni... (nevet).

Onnan mentünk tovább *Montpellier*-be, ahol *Szent Rókus* született, aki a pestis ellen védő szent. Azért mentünk oda, hogy hálát adjunk a járvány túléléséért, meg azért is, hogy újra szabadon lehet utazni, és hogy van pénzünk utazni.

Montpellier-ből kimentünk a tengerpartra, *Saintes-Maries-de-la-Mer* helységbe, ahol a legenda szerint a *Három Mária* bárkája kikötött. Mert ott *Provence*-ban van egy legenda, hogy a zsidók üldözték *Mártát*, *Máriát* meg *Lázárt*, meg még *Jézus baráti körét*, és egy vitorla és evező nélküli bárkában kilökték őket a *Földközi-tengerre*, és hogy az itt ért partot, *Marseille* vidékén. És akkor *Lázár*ból lett *Marseille* első püspöke, *Márta* elment *Tarascon*-ba, *Mária Magdolna Aix-en-Provence*-ba és ott aztán remete életet élt. A többiek szétszóródtak és ők vitték arra

a részre az evangéliumot, nem az apostolok, hanem *Jézus barátai*. Ez ott egy ősi hagyomány. És ott van kettőnek, *Maria Salomé*nak és *Maria Jacobé*nak – *Kleofás felesége Máriának* és *Jakab anyja Máriának* a sírja. Ez érdekes volt. De mivel kint van a tengernél és ott flamingók is vannak, sómocsarak és bikaviadatok, ezért a vallási jelentősége eléggé visszafogott, inkább egy tengerparti üdülő. Érdekes volt, de nem volt akkora lelki élmény.

Innen mentünk tovább *Avignon*-ba és ez nagyon jó élmény volt! Szép város *Avignon*, kellemes, emberléptékű város. Leszámítva a pápai palotát, ami szerintem rettentő nyomasztó – alig vártam, hogy kijöjjünk onnan! Egy túlméretezett középkori vár, még most is annak hatott. Ott hallottunk a pápaság történetéről, nyilván francia olvasatban. Ami igazán megfogott, az az *avignoni híd*, és *Hídépítő Szent Benedek* személye – igazán szép élmény volt.

Innen mentünk *Tarascon*-ba, ahol *Szent Mártán*nak van a sírja. A *Márta-Mária-Lázár-féle Mártán*nak, ő ott térített.

Onnan felmentünk a francia Alpokba, *La Salette*-be, ami teljesen más táj. Az is egy nagyon szép zarándokhely, ahol 1846-ban jelent meg a Szűzanya. Nem tudott úgy felfejlődni, mint *Lourdes*, mert egy hihetetlen meredek szerpentinon kell felmenni, 1800 m magasan van fenn az Alpokban. Nagyon-nagyon szép, mert csendes, meghitt és gyönyörű a táj. De nem lett belőle világméretű, mert egyszerűen nagyon nehéz megközelíteni. Emiatt nagyon különleges varázsa van.

Az utolsó napon visszajöttünk *Provence*-ba és elmentünk a *Szent Mária Magdolna* sírjához, *Saint-Maximin*-be. Egy kicsit odébb van *Sainte-Baume*, az a barlang, ahol ő 30 évig élt a helyi hagyomány szerint bűnbánó remeteéletet. Gyalog lehetett csak felmenni, háromnegyed óra fölfele, nagyon szép volt, az volt az utolsó állomásunk.

Innen *Nizza*-ba mentünk a repülőtérre, onnan repültünk *Bécs*be, és onnan busszal haza.

Ez igen szép és tartalmas program volt!

Hát igen... és akkor minden nap mise, prédikációval... A buszon meg 500 kérdés: „Hogy akkor atyám, hogy van az az áteredő bűn?” (nevet) Szóval ez igazából felnőtt-továbbképzés is volt.

Akkor jó sokat pihentél!

(nevet)... Hát igen, én igazából dolgozni mentem. A „rendezői oldalnak” voltam a része, a „szolgáltatói oldalnak”, akik dolgoznak a csapatért. De azért nekem is volt benne pihenés és voltak olyan pillanatok, amik nekem is lelki élményt, töltődést vagy kikapcsolódást jelentettek. Nyilván, ha én ki akarok kapcsolódni, akkor nem másokkal megyek, hanem egyedül. De szép volt, és bűn lenne, ha panaszkodnék.

Itt a Szent Kereszt Plébánia szervezésében vannak zarándoklatok?

Idén kétszer is volt! Két gyalogos zarándokúton is voltunk, májusban elmentünk *Péliböldszentkeresztre*, gyalog a hegyeken keresztül és most szeptember 9-én *Vértessomlóra* mentünk szintén gyalog – mind a kettő búcsújáróhely. A somlói egy kicsit könnyebb, mert sima út visz oda. Csak éppen nagyon tűzött a nap, ott jól megsültünk! (nevet).

A covid-járvány után voltunk egy nagy *Somogy-Tolna-Baranya*-i körúton, *Andocs* és *Máriagyúd* állomásokkal. A járvány előtt pedig voltunk *Máriazellben*, *Lilienfeldben*, az két-három napos volt. Ilyen „egynaposak” meg rendszeresen szoktak lenni, például *Máriakálnokra* vagy *Sümege*re. Ezek a zarándoklatok a normál katolikus plébániák működéséhez eléggé hozzátartoznak. Idén is voltunk ilyen, busszal mentünk nyáron a *Rábaközbe*: *Osliba*, *Hövejre* és *Csornára*. Ez egy ilyen „kicsi kör” volt.

Ilyenkor a célállomásokat Te választod ki?

Igen, persze, és mindig elmondom, hogy az egész földi élet egy zarándokút, és ezek a kis zarándokutak segítenek átélni vándorlásunk igazi Célját.

A Lutherrózsa olvasói nevében is hálásan köszönöm beszámolódat!

Vendégségben...

A Szendi Evangélikus Gyülekezetben

Gyülekezetünk meghívást kapott a szendi evangélikus testvéreinktől a szeptember 17-én tartott ünnepi istentiszteletre, melyet a templomuk alapkövetésének 230. és felszentelésének 229. évfordulójának alkalmából rendeztek..

Ne félj, mert én veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok Istened! Megerősítek, meg is segítek, sőt győzedelmes jobbjommal támogatlak. (Ézs 41,10)

Igy hangzott az ige és a szép, ünnepi prédikáció Sinkó- Szabó Lilla lelkésznőtől. Ezt követően Goór Judit felügyelő asszony megismertette velünk a Szendi Evangélikus Gyülekezet és templomának fordulatokban bővelkedő történetét. Az ünnepi istentisztelet Úrvacsorával zárult.

Az ünneplés a szomszédos gyülekezeti házban folytatódott. Sütemény és bor mellett, meghitt hangulatban elevenítettük fel közös gyökereinket.

Ugyanis a Tatai Evangélikus Gyülekezet önállóvá válásának/alapításának (1926) – 90 fővel – a Szendi Egyházközség legnagyobb szóránya volt.

Gyülekezetünk 9 fővel képviseltette magát az ünnepi istentiszteleten. Fontos megjegyezni, hogy küldöttségünk majd minden tagjának van családi vagy egyéb kötődése a szendiekhez:

Ádler József és Ádlerné Vermes Julianna (Julika szendi születésű)

Horváth Sándor és neje, Gizike (Sándor szendi születésű)

Havranszki Károly (szendi születésű)

Selmeczi Ágika (férjével Selmeczi Lajos tiszteendő úrral 11 évig szolgáltak Szenden. Ez idő alatt renoválták és korszerűsítették a templomot)

Molnár Piroska, Varga István és jómagam – mindannyian szeretettel gondolunk vendéglátóinkra, a jó hangulatú beszélgetésekre és reméljük alkalmunk lesz viszonzni a szíves vendéglátást.

Gróber Judit Ilona
a tatai gyülekezeti felügyelő

A lelkeket öntöttem ki az ÚR előtt.

1 Sám 1,15

Akit még nem nyomasztottak lelki terhek, annak se lelke, se lelkismerete nincs... Létezésünk velejárója, hogy gondjaink-bajaink lelkünkbe is beleszáradnak, beleveszik, de legalábbis beleszáradnak fájdalom-nyomunkat. Annának elviselhetetlenül nagy a fájdalma, sír, zokog a silói templomban: nincs gyermeke. Mi mást tehetne – kiönti lelkét az ÚR előtt.

„A gyermek ajándék, s az anyaméhen gyümölcse jutalom.” – Olvashatjuk az ószövetségben, s ámulhatunk a bölcsességirodalom egyik igazgyöngy-mondatán. Az anyaság titkát sokszor próbálták himnikus versekbe fogni, de választ a születés csodájára senki nem adott, talán a halál erőterében érezhetjük át először a lét e nagy miértjét. Jólehet minden emberpalánta az élet egyetemes nagy törvénye szerint az elmúlásra születik, de élete mégsem a rombolást, a pusztítást kell hogy szolgálja, hanem az alkotást. Irigység, gonoszkodás, pusztító háborúk és népiértések jelzik az emberi történelem útját. Egyetlen anya sem a csatátér lövés-árkába, napalm-bombák izzó katalanjába vagy az atombomba láthatatlan gyilkos sugárzásába akarja beleszülni gyermekét – *ellenkezőleg!* Inkább a templomok áhitatába, preludiumok és fűgák harmóniája közé, koncert- és kiállítóterem szívet-lelket gyönyörködtető pezsgő világába, az alkotó-teremtő élet számtalan szép helyére álmódja szíve alatt hordott magzatát.

S ha nincs gyermek? Van, amikor nem adatik. Még ha csapásként is élük meg az anyaságra vágyók, az Isten-alkotta természet és az ember-(el)rontotta világ ok-okozati törvényszerűsége ez. Korunk – a jóléti keresztény nyugati világ – különösen is szenved a gyermektelenségtől. Az igazi nehézségek persze majd akkor zúdulnak ránk, amikor a ma önmagának élő embere, öregségében – ha önpusztító magatartása egyáltalán megengedi, hogy megérje – törődést, gondoskodást igényelne, de nem lesz kéz, aki a pohár vizet oda nyújtja... A gyermekvállalás mindig áldozatot kíván. Teher, olykor igen nagy. Ez azonban olyan iga, amelynek hordozása mégis gyönyörűséggel jár.

Anna kiöntötte lelkét. Szívének minden bánatát az Isten elé tette, hogy aztán beköltözhesse Isten az ő szívébe is. Ha Isten a szívben lakozik, csodák történnek. Az asszonyból édesanya válik, a gyermekből pedig istenképző ember.

Urunk! Tégy minket bölccsé, hogy akatodat elfogadhassuk. Amen

Elszáradtak csontjaink, és elvesztett reménységünk, végünk van. Azért prófétájl, és ezt mondd nekik: Így szól az én Uram az ÚR: Én felnyitom sírjaitokat, és kihozlak sírjaitokból... Ez 37,11-12

Elszáradt virág, fárasztó nap vége, életünk egy fontos szakaszának lezárása, mind-mind eszünkbe juttatja végességünket, az elmúlást. Hiába a nagy csalás: „Éldebb intenzívebben az életet!” – a nagyobb harapás az élet kenyeréből mégsem tudja elűzni a halál gondolatát. Aki nem élt át veszteséget, – legyen az bármilyen szintű is – az még nem borult le lélekben az Élet csodája és halál rettenete előtt. Megállapítható: minél távolabb kerül az emberiség a Teremtőtől, annál nagyobb félelem vesz erőt rajta, ezért ilyen nyomott hangulatú a világunk. Ok persze akad bőven a szomorúságra.

Nincs is talán annál kétségbeesettebb, ha valaki úgy ébred, hogy ez a mai nap sem lesz az ő napja, ez csakis rosszabb lehet, mint az előző, hiszen a tegnapi nap is csak megkínította, megcsalta, kihasználta és sárba döngölte álmait... Amikor elvész a reménység, akkor az már maga a vég. A vég önmagában teljesen közömbös, az élet törvényének megváltoztathatatlan beállása, hatályba lépése. Eladdig azonban, míg be nem áll a Végső Mozdulatlan-ság, de már tudjuk, hogy nincs visszaút, az a pokolba vezető út maga... Akinek nincs hite, az halogatja az Isten-kérdést, azaz az Élet-kérdést állítja vakvágányra. Mivel az élet célja nem az otthontalanság koszos pályaudvarán való lődörgés, hanem az, hogy eljussunk a végállomáshoz, s közben számtalan csodát felfedezzünk a világban, ezért mindenki, aki reményvesztetten, hit nélkül ácsorog, meg kell hogy hallja: Jön az a Vonat, melyre átszállva a reményteljes holnapba érkezhet.

Ez az evangélium. A jó hírt soha nem az ember mondja, hanem Isten maga. Olykor szavakban, néha szavak nélkül, a körülményekben vagy éppen lelkünk mélyén lévő összimbólumok megmozgatásával, különös érzületekkel. A csoda nem az, hogy Ő szól, hanem az, hogy mi meghalljuk. A Vonás érthetetlen csodája ez is. Aki pedig meghallja a jó hírt, annak szívében örömhírré alakul át a felülről kapott jó. Olyan Erő ez, mely felnyitja egykoron a testünket megjelölő sírokat, de ez az Erő szabadít ki életünk szarkofágjából is, bár-hogyan is húztuk magunkra bűneink kőlapjait... Isten mindenből kihoz, mert Ő

Isten. Nem jóságos, nem szelíd nem könyörülő... Őt nem lehet minősíteni, mert Ő egyszerűen az Isten, Akiben minden benne van – nehéz hinni, pedig így van: még mi magunk is.

Uram! Oly sok hiábavalósággal van tele a szívem, pedig csak egyet szeretnék, békességet Tebenned. Tisztítsd meg szívemet, hogy lelkem megszabaduljon minden terhétől! Ámen

A tévelygő lelkek észhez térnek, és a zúgolódók levonják a tanulságot.

Ézsaiás 29,24

Naponta megszámlálhatatlan konfliktusok milliói keletkeznek, gyanítható, hogy többségük, soha nem oldódik meg. Az az ember, aki nem érti, nem tudja a helyét a világban, az elsősorban önmagával van konfliktusban, s ha nincs békessége önmagával, hogyan teremthetne békét maga körül? Vélemények tucatjaival ütközünk naponta, s információs korunk okán egyre több elgondolást kell ütköztetnünk a mienkével – ha akarjuk, ha nem. Alapvetően megváltoztatta korunkat az információtechnika (IT), s hogy hová fejlődik, arról csak sejtéseink vannak. Egy bizonyos: egyre több a tévelygő lélek!

Naponta találkozhatunk olyanokkal, akik elveszítették a józan eszüket, s a javító szó leperreg róluk. Vannak, akik játékautomatán eljártsszák a családi házat, vannak, akik egy életre megsebzik családjukat a pohár múltó vigasztalása miatt, s vannak, akik egyszerűen csak nem értik, hogy miért nem értik a világot, s eleve zsákutcás megoldásokat szajkóznak... Ezek persze úgy igazából soha nem működtek, gyógyírt a léleknek nem adtak, mégis rengetegen bekapaszkodtak, mert valaki valamikor, aki szimpatikus volt, határozottan kiállt badarsága mellett! Nem kell a keresztényeknek más vallásokat beszélni, épp elég szurok található a saját portájukon is! Normális, józan ésszel a világot megérteni akarva, újra és újra találkozhatunk magukat fontosnak és nagynak tanúsító okosokkal, akik „kinyilatkoztatják” az igazságot. „Igaz(meg)mondók” mindig akadnak a kapa, a laboratórium és az íróasztalok mellett is, s őket csodáló, a téveszméiket továbbharsogó hálásak is. Tévelyegnek...

Bolyonganak ide-oda, mert nincs cél előttük. Ami van, az igazából nem az! Ha az lenne, akkor az elérése örömet, boldogságot és kiegyensúlyozottságot adna. Mivel életüket a bizonytalanság, az aggodalmaskodás, az összefüggéstelen döntések és ideges kapkodás jellemzi, ki kell

jelenteni: zúgolódásuk az Isten rendje ellen, saját életük minősítése! Levonni a tanulságot csak az tudja, aki elhiszi, hogy tanulnia kell egy életen keresztül. Aki már mindent tud, az fanatikus. Tessék megnézni, hány vallásos fanatikus rombolja az örök emberi értékeket a kereszténységben és zsidóságban, nemkülönben az iszlámban is, hogy csak azokat említsük, ahol az egyistenhit és a bibliai történetek ugyanazon gyökérből táplálkoznak!

Egyszer azonban eljön az igazság pillanata. A személyes döntésalapú valamikor felnőtt eszünk és tapasztalásaink olykor tragikus együttállásakor, a végleges igazság pedig majd akkor és ott, az Isten előtt. Eladdig a feladat nem kerülhető meg: levonni a tanulságot! Életvezetési hibából, gyereknevelési kudarcból vagy éppen valamilyen sikertelenségből... Ok akad mindig, hogy a tévelygő lélek Istenhez térjen, s Nála megnyugodjon.

Uram, Istenem! Szeretnék kiteljesedni az alkotásban, s szeretném segítségeddel megfaragni életem Neked tetsző szobrát! Add, hogy munkás hétköznapjaimban nyugalmat nyerjek, s törvényed kalapácsával ne az ujjamra üssek, hanem igazságod vésőjére, mely engem s környezetemet formálja! Ámen

Azt sem tudjátok mit hoz a holnap! Mert a ti életetek olyan, mint a lehelet, amely egy kis ideig látszik, aztán eltűnik. Inkább ezt kellene mondanotok: Ha az Úr akarja, és élünk, és ezt vagy azt fogjuk cselekedni. Jakab 4,14-15

Amíg életünk gyertyalángját nem re-megtette meg a Sors szele, eladdig nem sokat gondolunk az elmúlásra. Számtalan történés vonzásában élve, sokáig képesek vagyunk elhinni: az élet értelme a minél több eseményben való részvétel. Kedvünk a világ „befogására” legelőször akkor hagy alább, amikor rádöbbenünk, ezek sem nyújtják a teljességet, hiszen a nagy mínuszt, az Isten hiányát nem pótolhatja más, csak maga az Isten. Ha tudatában lennénk annak, mennyire törekeny az életünk, akkor bizony jobban vigyáznánk egymásra nemcsak a közlekedésben, de az Élet nagy országútján is. Respektünk hiányát tragédiák jelzik ott is, és itt is.

Mindennel számolunk – amivel csak tudunk –, de érdekes módon az Isten gyakran kimarad a tervezésből. Hiába minden sokat ígérő együttállása a lehetőségeinknek, ha nem számolunk az Istennel – nagy meglepetések is érhetnek minket! Legnagyobb tévedésünk általában az,

hogy elszámoljuk magunkat az idővel. Úgy gondoljuk, még (mindig) fiatalok vagyunk, úgy hisszük, még az Élet nekünk tartogat minden jót, még nem szükséges „rászorulnunk“ az Isten kegyelmére. Még ráérünk áldozatot hozni a másikért, még élünk egy kicsit magunknak, még szabadok maradhatunk egy kicsit... kalandnak, karriernek. Még van időnk, ráérünk később is az Isten felé fordulni.

Aztán ami még az egyik pillanatban látszik, a másikban – mint a lehelet – szertefoszlik, nincs. Eljárt az idő, elfogytak a lehetőségek, visszajött a Gazda, s számonkérő szava már visszhangzik: „Hogyan forgattad a talentumo(ka)t, ami(ke)t rád bíztam?“ Magyarázkodásra lehetőség ugyan mindig van, de helye ebben az elszámolásban nincs! Amit „onnan felülről“, a Világosság Atyjától“ kapunk, arról Neki is kell számot adnunk... Amit kaptunk, azt azért kaptuk, hogy forgassuk. Ha szolgáltunk időnkkel másoknak, akkor az értelmesen telt, s nem értelmetlenül múlt el.

Életünk nagy ellensége az idő! Ha Isten kezéből vesszük, s arra fordítjuk, amire kaptuk – hogy ti. megosszuk másokkal – akkor az idő múlásában gyakran átélhetjük az örökkévalóság pillanatos csodáit: „Mindenre van eröm (időm!) a Krisztusban!“ A szeretet mindennekfelett álló ereje megsegít a temporális akadályok között is...

Uram! Javamra teremtetted az időt, s én ajándékokat sokszor büntetésként veszem! Amit Te épülésemre rendeltél, abban én sokszor szabadságom elrablóját látom... Kérlek segíts meg mindennapi küzdelmeimben, hogy a nekem rendelt időt jól használjam fel, magam és mások épülésére! Ámen

Ahogy tehát a konkolyt összegyűjtik és megégetik, úgy lesz a világ végén. Mt 13,40

Egyszer mindennek vége van! – bána-lisan csengő, de nagyon igaz mondat ez. Az ember egyik – ha nem a legnagyobb kérdése: *És mi van a halál(om) után?* A kérdésre legalább annyi válasz van, ahány vallás, s legalább annyi elképzelés, ahány ember. Érdekes lenne egyszer végignézni csak a kereszténység teológiatörténetét, hogyan is alakultak a különböző tanítások pl. a pokolról? Miért foglaloz(t/n)ak az üdvözülés, a világvége kérdésével annyit az emberek, ha egyébként pedig semmi rele-

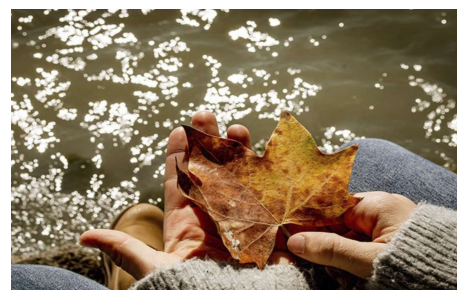
vanciája sincsen? Egy bizonyos, szinte nincs olyan ember, aki a halál, az elmúlás, a világvége problematikáját csak úgy könnyelműen maga mögé vetné... Mind-ezen felvetéseknek az érvényességét az adja, hogy folyamatosan tapasztaljuk a jót, nemkülönben a rosszat. Akaratlanul is feltesszük a kérdést: *Miért érvényesül a gonosz, s miért kapja meg világi elismerését/jutalmát oly ritkán a jó?*

Jézus példázata a búzáról (jó) s a konkolyról (rossz) választ ad a tanítványoknak: Isten akarata az, hogy szántóföldjén együtt növekedjék mindkettő. Mindkettőre felhossa áldó Napját, mindkettőt öntözi, lágy szellővel simogatja... Hogy miért maradnak a konkolyok egy életen át bógáncs-lelkűek, ez nemcsak lételméleti kérdés. S miért nem hatja meg az emberek többségét az Isten egy életen át megnyilvánuló szeretete? Talán azért is, mert önző életünkkel sokszor eltakarjuk mások elől a Legfőbb Jót...

Jó és rossz együttélése, párharca bennünk is történik. Pál mondja: *„Értelmemmel akarom a jót, testem mégis a bűnt cselekszi...“* Ahogyan őt is, minket is lelkiismereti konfliktusainkból csakis az Isten kegyelme menthet meg. Hogyan? Úgy, hogy az ítékezés gondját a Teremtőnkre bizzuk! *„Enyém a bosszúállás, én megfizetek!“* S ha Isten mégis kegyelmet gyakorol a másik emberen, akkor azt bizonyára alapos okkal teszi... Egy bizonyos: Jézus elmondása szerint is Isten egyszer számonkéri mindenkin, hogy mit is cselekedtünk földi életünkben... Ezen érdemes néhány pillanatig elmerengni.

Sokan vannak, akik nem hisznek a pokolban, abban, hogy a gonosz végül elnyeri jutalmát. Aki ebben nem hisz, az nem hiszi az evangéliumot sem. Minek az Isten mentő kegyelme, ha nem ment meg semmitől? Isten büntetésének „elrelativizálása“ korunk egyik tév/rögeszméje – ahogyan az értékek viszonylagossá tétele is az. Hogyan lehet érték, kultúra az, ami nem épít, hanem rombol? Egyént és társadalmat is... Ha nem emel a „kultúra“, akkor az nem is az, hanem más, valamilyen visszahúzó erő.

Uram, Istenem! Múlándóvá tetted életemet, s benne megvertél az múlhatatlanság utáni iszonyatos vággyal is... Sok dolgot nem értem Uram... de nem is akarok mindent megérteni. Kérlek Uram, adj nekem mégis annyi ismeretet, hogy lelkem békességet nyerjen Tebenned, s a nekem kiszabott időmet a Te tetszésedre, s a magam örömeire tudjam élni! Ámen

Napjaink olyanok a földön, mint az árnyék: nincs állandóságuk. – Tudom, Istenem, hogy te a szíveket vizsgálod, és gyönyörködsz az őszinteségekben. 1 Krón 29,15b és 17a

Bizonyos kor, és/vagy tapasztalás után mindenkit megérint az idő múlása, s abbéli szomorúsága, hogy az elmúlt dolgok visszahozhatatlanok, csak az emlékek marad, amely nyugtatóan simogat vagy – rossz esetben – kínoz. Állandóságunk utáni vágyunkat, kitartásunkat sok minden próbára teszi. Az állandó kihívások folyamatos flexibilitást követelnek, így aztán nincs két egyforma napunk, minden munkánk más és más. Ha pedig rutinból akarjuk megoldani életünk nem éppen „bagatell-ügyletekbe“ sorolható feladatait, akkor gyakran hibázunk. *„Na ja!“* – sóhajtunk nagyokat -, *„Nem vagyunk gépek!“* S amilyen gyorsan végigszalad az árnyék a földön, olyan gyorsan múlik el életünk is. Minél későbbre jár az „idő“, annál hosszabb, nyomasztóbb az árnyék...

Isten az őszinteségekben gyönyörködik, úgy is mondhatjuk tehát, hogy az őszinteség Őelőtte kedves... S gyorsan hozzá kell tennünk: nekünk pedig hasznos. Az őszinteség nemcsak Istennel való kapcsolatunk alapja, de embertársainkkal való viszonyunknak is alappillére. Hidat csak úgy verhetünk, ha az őszinteség és a bizalom pillérei ott állnak a kapcsolatban. Miért van mégis az, hogy nem az őszinteség, hanem ennek az ellenkezője, a hazudozás, a félinformációk, a csúsztatások a meghatározók az emberi kapcsolatok többségében?

A legfőbb ok a félelem. Féltünk. Nemcsak a jövőtől, az elmúlástól, de féltünk a sikertelenségtől, az egyedüllétől, féltünk az egzisztenciális szorongatásoktól, s még számtalan dolog miatt aggodalmaskodunk. Mindezek miatt telve életünk pótcselekvésekkel, bűnökkel és fájó mulasztásokkal. A megoldást – sokan úgy hiszik – keresni kell... A hívó ember tudja: Nem keresni kell az Istent, hanem elfogadni Őt...

Uram! Add, hogy ne meneküljek érzéseim elől, s ne akarjak mindent Rád hárítani. Adj nekem bölcs szívet, hogy mindig úgy döntsék, hogy az Neked tetszésedre és nekem, s mindazoknak, akikkel körülvetted engem, a javára váljék! Ámen

Mindenszentek és Halottak napja

A Mindenszentek (latinul: Festum omnium sanctorum) a katolikus és ortodox keresztény egyház ünnepe. A katolikus egyház november 1-jén, az ortodoxia pedig egy héttel később tartja. Bár régebben is szokás volt, hogy az egyházak elhunyt híveikért bizonyos napokon miséztek, imádkoztak, a keresztény világ meghatározott ünneppéjává, a halottak napjává bencés kezdeményezésre a XI. században tették meg november 2-át. 998-ban a clunyi monostor apátja, Odilo a Benedek-rend minden kolostorában ünnepi miséket rendelt el a halottak lelki üdvéért. Ezt a gyakorlatot terjesztették ki később a pápák az egész egyházra. Eredetileg azoknak a halottaknak az ünnepe volt, akikről a naptár nem emlékezik meg, erre utal november 1-jének az elnevezése is: mindenszentek.

Mindenszentek

A hajdani rómaiak őseiket és hőseiket istenként és félistenként tisztelték. Szobrot emeltek, szentélyt állítottak számukra.

Marcus Agrippa Kr.e. 27-ben építtett egy hatalmas templomot, amit *Pantheon*nak neveztek el. Itt az összes isten tiszteletére mutatták be a papok az áldozatot. A Pantheon aztán Rómában 610 (egyes források szerint 609) május 13-án keresztény templommá alakították. Ez adott alkalmat az ünnep bevezetésére: hiszen ezen a napon IV. Bonifác pápa a templomot az összes vértanú tiszteletére szentelte.

A 4. századból is maradtak fent adatok Mindenszentek ünnepéről. Szent Efrém szíriai egyházatya és Aranyszájú Szent János például már tudott az ünnepéről, melyet május 13-án, illetve pünkösöd utáni első vasárnap ültek meg. (E vasárnap neve a görög egyházban ma is Szentek Vasárnapja.)

Az ünnep történetében újabb lépést jelentett III. Gergely pápa (731-745), aki a Szent Péter Bazilika egyik mellékkápolnáját nemcsak minden vértanúnak, hanem „minden tökéletes igaznak“ a tiszteletére szentelte.

Az ünnep még a VIII. században május 13-ról november 1-jére tevődött át, valószínűleg azért, hogy ezzel a kelták régi népi újesztendejét megszenteljék. A kelták november első napjaiban emlékeztetnek az elhunytakra különböző halotti áldozatok bemutatásával. Náluk már a VIII. században is közönnep volt

Dropka Sánuel evangélikus lelkész sírjánál Németh László, gyülekezetünk gondnoka helyezi el koszorúinkat.

Halottak napján előd-lelkipásztoraink sírjánál elhelyeztük az emlékezés koszorúit és néhány énekvers eléneklése közben meggyújtottuk a feltámadás reménységének gyertyáit.

november első napja – ami az év kezdetét is jelentette.

835-ben Jámbor Lajos császár IV. Gergely engedélyével hivatalosan elismerte az új ünnepet, és attól kezdve a Mindenszentek az egész kereszténység ünnepe lett.

Halottak napja

Halottak napját november 2-án 998 óta tartja meg az egyház. Ez az ünnep összefügg azzal a századvégi szorongásos hangulattal, mely 1000-re a világvégét várta. Ilyen elképzelések mellett igyekeztek a halottakkal „jóban lenni“, az elhunytak szellemeivel jó barátságba kerülni. A sírokon gyertyát gyújtottak, hogy „szegény, fázós lelkek annak fényénél melengethessék magukat“.

A november 2-i halottak napja konkrétan Szent Odiló clunyi apáttól (962-1048.) ered. Ő ezt az emléknapot a clunyi anyaegyház alá tartozó minden bencés házban bevezette. Ez a rendelet (998) mindmáig fennmaradt. Hamarosan pedig a bencés renden kívül is megünnepelték, a 14. századtól Róma is

átvette. E napon gyertyákat, mécseseket gyújtunk elhunyt szeretteink emlékére. Ehhez a szokáshoz azonban több népi hiedelem is kapcsolódik. Némelyik szerint ennek az a célja, hogy a világosan a „véletlenül kiszabadult lelkek“ újra visszatérjenek a maguk sírjába, ne kísértsenek, ne nyugtalanítsák az élőket.

Magyar területeken szokás volt ilyenkor a sírok megtisztítása, rendbe hozása is. Ilyenkor fel is díszítik a sírokat. Virágokat, manapság pedig koszorúkat visznek az elhunytak tiszteletére.

A nép ajkán ennek a szokásnak is megvan a magyarázata: azért kell megszépíteni ilyenkor a sírokat, hogy a halottak szívesen maradjanak lakhelyükben. A néphit szerint ilyenkor ugyanis hazalátogatnak a halottak. Ezért sokféle szokás volt, hogy számukra megterítették, kenyeret, sőt, vizet tettek az asztalra. A bukovinai magyarok körében pedig még a temetőbe is vittek ennivalót. Aki ezeken a napokon nem tud kimenni a temetőbe, az otthon gyújt gyertyát.

Szeptember 9-én gyülekezetünkben Rózsa Ádám kistestvérünk – Rózsa László (róm.kat.) és Korponai Zsófia gyermeke, Pap Georgina (róm.kat.) és Korponai Zoltán (ker. tanú) keresztyerméke – a keresztség szentségében részesült. A keresztelési szolgálatot Vancsai József győri lelkésztestvérem végezte. Áldás kísérfje az egész családot!

Szeptember 10-én a Hérficz Kata Ida kistestvérünk – Hérficz Balázs (róm.kat.) és Széles Ida Angéla (ev.) harmadik gyermeke, Széles Anikó (ev.) Széles Teodóra (ev.) Borbélyné Horváth Lídia (ev.) Borbély Zsolt (ev.) keresztyerméke – a keresztség szentségében részesült. Isten gazdag áldása kísérfje új egyháztagnak, s adjon a Jóisten rajta keresztül szereteteinek sok örömet és életét kísérfje sok-sok áldás!

Szeptember 15-én az Almási-úti temetőben elkísértük utolsó útjára Fagyal Imréné sz. Gulyás Etelka evangélikus testvérünket, akit 85 éves korában szólított magához az élet és a halál ÚRa.

Október 6-án délután, a Fenyő-téri emlékoszlopnál emlékeztünk meg az 1848-as forradalom mártírjairól, ahol Striffler Zoltánné Nikolett református lelkésznel áldást osztottunk. Az emlékoszlop előtt Michl József Tata polgármestere ünnepi beszédében így fogalmazott: „Egyetlen monddal szeretném megemlékezésünket aláhúzni, megerősíteni; egy öreg székely azt mondta: 'Azt hitték, hogy elástak bennünket, nem tudták, hogy magok vagyunk'...” A városvezető hozzátette: – A magyar történelmet végig olvasva, a sok gyászidőszakot újra gondolva, ma itt, a Fenyő téren ismét azt láthattuk a gyermekeinktől, hogy elástak bennünket, de nem tudták, hogy magok vagyunk. Mondta ezt – gondolom – azért, mert nem mindennapi, az ünnephez méltó, kiemelkedően szép és megható megemlékezést tartottak a Vaszary János Általános Iskola diákjai – felkészítő tanáraik Bányoczky Nóra, Mesterné Lupták Marianna, Sárosi Csaba – valamint a Menner Bernát Zeneiskola fúvószenekara Belső Máté karmester vezetésével. A rendezvényen közreműködött Dr. Kálmán Szabolcs nyugállományú református lelkész is.

Jelen szám elkészültében nyújtott technikai segítségért hálás köszönet Frankó Dóra, Széles Teodóra és Tanczerné Jakus Emőke testvéreinknek!

Október 28-án az agostyáni ökotemetőben Gabnai Sándor lelkésztestvérem eltemette Fekete Tamás testvérünket, akit 45 éves korában szólított magához az ÚRisten. Emléke legyen áldott családja körében!

Október 28-án délután kistemplomunkban Noszlopy-Kabos Balázs és Gáspár Szabina Szibilla Isten előtt örök hűséget fogadtak egymásnak. Isten gazdag áldása kísérfje életüket!

Október 29-én istentisztelet után gyülekezetünk nevében elhelyeztük a megemlékezés koszorúját tatai lelkész eldöm Dr. Nagy István – és egykor volt teológia-akadémiai professzorom – sírjánál, valamint néhány gyülekezetünkhöz kötődő evangélikus testvérünk sírjánál, gyertyákat gyűjtöttünk és egy-egy szép Krisztus-éneket előrement testvéreink és mindannyiunk 'üdvösségre-feltámadásának' reménységében elénekeltünk.

